

میوه سالم انسان سالم

موضوع آن قدر مهم بود که مهندس اسکندری حتی در مراسم معارفه و تودیع روسای قدیم و جدید سازمان جنگل‌ها و مراتع، بخش زیادی از سخنان خود را در ساعت ۱۲ شب و در جمع نیمه خواب و نیمه بیدار مقامات ارشد کشاورزی به آن اختصاص داد و "سلامت محصولات کشاورزی و کاهش مخاطرات تهدیدکننده سلامتی محصولات باغبانی و زراعی" را خواستار شد.

حالا دیگر خواست مجموعه‌ی تصمیم‌سازان و مجریان بر این قرار گرفته است تا یارانه سموم حذف شود، سم و سم‌پاشی کنترل و حتی محصول نهایی با حدود و میزان مجاز سموم MRL بررسی گردد.

در سالن ۷ تیر همه نگاه‌ها به سوی مهندس دارابی، رییس سازمان حفظ نباتات نشانه رفت. مردی که می‌بایست یک هدف ملی "سلامت میوه و محصولات کشاورزی" را به هر قیمت برآورده کند. نبرد با مافیا، فرهنگ‌سازی برای تغییر دیدگاه کشاورز، تقویت بخش خصوصی و خرید خدمت کارشناسی، حمایت از کلینیک‌های گیاه‌پزشکی برای یاری رساندن، ترویج مبارزه غیر شیمیایی و... ماحصل گفت‌وگوی کارشناس نشریه را با مهندس دارابی در این شماره می‌خوانید:

مبارزه مکانیکی، مبارزه زراعی و... .
چه خلاء و کاستی موجب این بی‌توجهی‌ها می‌شود؟

ما در کشور برای تولید، واردات و حتی فروش سموم شیمیایی، قانون داریم اما برای مصرف، قانون نداریم. سموم وقتی ثبت داریم می‌شد ماندگار و ارزان هم بود، هیچ مرجع رسمی هم برای مصرف بی‌رویه سم یا سمپاشی مکرر، باغبان، زارع، فروشنده و مصرف‌کننده سموم را مورد مواخذه قرار نمی‌داد و حتی توصیه‌کننده مصرف غیر مجاز و بی‌رویه سم نیز پاسخگو نبود، اینک سازمان حفظ نباتات مصمم شده تا:

الف) چالش‌ها را بررسی و به صورت منطقی آنها را به نقاط قوت تبدیل نماید.

ب) با اجرای مقررات و مصوبه‌ها و با استفاده از بخش خصوصی و نظارت عالی دولت، محصول سالم به مصرف‌کننده برساند.

اولین چالش این که با یارانه‌های فراوان، ارزانترین روش مبارزه سم بود، پس با بهینه‌سازی

چندین دهه است که برای جلوگیری از خسارات آفات، سریعترین و ارزانترین راه مبارزه با آفات یعنی سمپاشی اجرا می‌گردد.

سموم مورد استفاده نیز عمدتاً منشا شیمیایی داشته و در دسته‌بندی‌ها، سموم کلره، فسفره، سموم آلی، معدنی و... هستند که بعضی‌ها مانند کلره سمومی پرخطر هستند و مصرف آنها در کشور ممنوع است و بقیه سموم هم به دلیل بهره‌گیری از یارانه‌ها، ارزان و به راحتی قابل دسترسی و خرید هستند. تا پیش از این، هیات نظارت بر سموم کشور سموم مجاز مصرف در کشور را با دیدگاه سنوات گذشته، ثبت داریم می‌کرد و پس از انجام بررسی و آزمایش اجازه‌ی مصرف آن را صادر می‌نمود.

از طرفی سایر روش‌های مبارزه که مفیدتر و از نظر آلاینده‌گی خطر کمتری دارند و البته تاثیر آنها در مبارزه با آفات به اندازه سموم شیمیایی طولانی نیست، به دلایل گفته شده (ارزانی و دسترسی سریع به سموم شیمیایی) مورد توجه قرار نمی‌گرفت مانند مبارزه بیولوژیک، استفاده از موجود زنده علیه آفات

آقای مهندس دارابی چرا وزیر جهاد کشاورزی روسای سازمان‌های کشاورزی را مورد خطاب قرار داد و تاکید کرد در این طرح ملی دیدگاه‌ها و نظرات شما را حتما اجرا کنند؟

به واقع تغذیه سالم و توسعه پایدار کشاورزی حلقه‌های عیان منافع ملی هستند. در بحث سلامت محصولات کشاورزی چند سری آلاینده مانع سلامت هستند مانند: سموم شیمیایی، فلزات سنگینی مانند سرب، بُر و... که حاصل استفاده از فاضلاب در کشاورزی است، کودهای شیمیایی و...

بالتبع آلاینده‌های ناحیه سموم شیمیایی به دلیل گستردگی زیاد مورد بحث سازمان حفظ نباتات است و وزیر محترم به دنبال استفاده از سایر روش‌های غیر شیمیایی برای مبارزه علیه آفات و بیماری‌ها هستند و همیشه مبارزه شیمیایی را به عنوان آخرین روش توصیه می‌نمایند.

راه کارهای اجرایی و عملیاتی این بحث چیست؟

بسته‌بندی و در نهایت تایید نهایی محصولات توسط تیم HACCP می‌باشد.

سومین چالش، یارانه‌هایی بود که جهت‌گیری غلط داشت و به همین جهت یارانه‌ها را به سمت تقویت مبارزه غیر شیمیایی و بیولوژیک هدایت کردیم، اما این جهت‌گیری هم باید شتاب بگیرد و باید برای استفاده از آن نیز آموزش داده شود. باید فرهنگ مبارزه غیر شیمیایی هم ترویج شود. و چالش بعدی این بود که محصول نهایی "کنترل باقی مانده و حداکثر مجاز سم" نمی‌شد (منبعث از بی‌قانونی مصرف سم).

چه گام‌هایی برداشته شد تا چالش‌های ذکر شده به نقاط قوت تبدیل شود؟

با اهداف یاد شده برنامه بهینه‌سازی سم در شورای عالی اقتصاد تصویب شد. بر مبنای این مصوبه:

۳۷ میلیارد تومان یارانه که از روی سم برداشته شده برای تقویت مبارزه غیر شیمیایی صرف می‌شود و با این کار شبهه تالی فاسد رانت یارانه و... هم رفع می‌شود. خرید خدمات فنی مهندسی برای تقویت شبکه مراقبت و پیش‌آگاهی و تقویت کلینیک‌های گیاه‌پزشکی با هدف فعال شدن آنها شدت می‌گیرد. با این تقویت‌ها و مراقبت‌ها و پیش‌آگاهی‌ها، زمان مناسب سم‌پاشی، انتخاب درست سم و رعایت اصول، حداقل یک مرحله سمپاشی حذف می‌شود. تسهیلاتی بسیار ارزان یا بلاعوض برای خرید تجهیزات گیاه‌پزشکی، خرید ادوات مرتبط با مبارزه غیر شیمیایی اختصاص داده می‌شود توجه کنید یکی از مشکلات مصرف بی‌رویه سموم سرلانس‌ها و سیستم پاشش قطرات سم دستگاه‌های سم‌پاشی و تکنولوژی آنها و نحوه کار منتج به خروجی از سرلانس‌هاست.

تسهیلاتی ارزان یا بلاعوض برای توسعه، تجهیز و تقویت انستکاربوم‌ها و کلینیک‌های گیاه‌پزشکی، شرکت‌های دفع آفات و ضد عفونی و

مشکل ضمن اجرای کنترل تلفیقی آفات و بیماری‌ها و استفاده بهینه از سموم شیمیایی به منظور کاهش باقی مانده سموم در محصولات، برای خوب و به اندازه مصرف کردن سم، استفاده از عملیات مناسب کشاورزی GAP و استقرار سیستم HACCP را انتخاب کرده‌ایم.

ممکن است برای این دو روش توضیح بیشتری بدهید؟

همان طور که گفتیم اول عملیات مناسب کشاورزی Good Agricultural Practice (GAP) مطرح است. در این چهارچوب، عملیات مناسب کشاورزی در قالب عناصر مهمی از جمله خاک، آب، تولید، محافظت از محصول، بهداشت و سلامتی انسان، حیات وحش و محیط زیست، برداشت، فرآوری و ذخیره‌سازی در مزرعه صورت می‌گیرد.

موضوعات اصلی عملیات مناسب کشاورزی GAP عبارت است از:

- لزوم کنترل آفات
- آفت‌کش‌ها و جایگزین‌ها
- تکنیک‌های کاربردی
- توزیع آفت‌کش‌ها و نحوه کار با آنها
- چهارچوب قانونی آفت‌کش‌ها
- ایمنی مواد شیمیایی
- سلامت و بهداشت
- ایمنی مواد غذایی
- مدل‌های GAP
- روش‌ها و تکنیک‌های ترویج

بحث دوم استقرار سیستم‌های HACCP به منظور ردیابی، ارزیابی و کنترل نقاط بحرانی تولید مطابق با استانداردها و ضوابط بهداشتی برای محصولات است.

اصلی‌ترین راه کنترل در این سیستم حضور کارشناسان فنی (حفظ نباتات، باغبانی، نظارت بر بهداشت مواد غذایی) و نظارت در سه مرحله داشت، برداشت و حمل و نقل، فرآوری، سورتینگ،

یارانه، دیگر سم، ارزانه‌ترین نیست و کشاورزان ابتدا باید آن را درست و در صورت لزوم مصرف کنند؛ همچنین می‌توانند به سراغ روش‌های ارزانه‌تر از سموم شیمیایی بروند.

چالش بعدی سموم پرخطر است که از دایره مصرف حذف و ممنوع شده است و دیگر ثبت دایم سم نداریم. سموم برای یک دوره سه ساله ثبت و هر سال بازنگری می‌شوند. یک مساله مهم که باید مورد توجه رسانه‌ها به ویژه مطبوعات باشد این که معرفی و آگاهی سموم ثبت نشده منع قانونی دارد. در این ارتباط قانون حفظ نباتات بازنگری شده و با کمک فائو FAO و مقررات کشوری استفاده از سموم، تابع مقررات خاصی است و برای خاطیان از این مقررات و متخلفان مجازات‌های مناسب مانند جریمه و زندان حتی تا سه سال زندان در نظر گرفته شده است. جالب است بگویم گر چه مصرف سرانه سموم در کشور ما از دنیا پایین‌تر است، اما مشکل بد و نامناسب مصرف کردن داریم که برای حل این

فروش واحدهای گلخانه‌ای در شهرک گلخانه‌ای آوه
 (۱۳۰ کیلومتری تهران در مجاورت اتوبان)
 با مدیریت خود و مشارکت بانک کشاورزی، اشغال و تولید را در دامن طبیعت تجربه کنید
 تلفن تهران ۰۲۱-۲۲۳۲۱۲۵۰ همراه ۰۹۱۲۱۱۸۶۲۴۹ تلفن شهرک گلخانه‌ای ۰۲۲۳۲۲۲۶-۰۲۵۵
 سایت اینترنتی شهرک گلخانه‌ای آوه WWW.KDA.IR

ایستگاه‌های تولید مواد بیولوژیک و همچنین تجهیز کشاورزان به ادوات مناسب مبارزه با آفات پرداخت می‌شود.

به نظر شما نباید برای اصلاح ساختاری سیستم‌های سم‌پاشی و ماشین‌آلات آن یارانه تخصیص یابد؟

جا دارد برای اصلاح همه‌ی سم‌پاش‌ها یارانه پرداخت شود. ببینید برخی از حشرات و آفات در قسمت تحتانی برگ‌ها تجمع می‌کنند و پاشش‌ها عمدتاً روی برگ‌ها صورت می‌گیرد که همواره کشاورز از تاثیر ناکافی سم بر روی هر دو سطح برگ نگران است. اخیراً در مرکز تحقیقات مهندسی جهاد کشاورزی تبریز یک قطعه الکترواستاتیک طراحی و روی سم‌پاش‌ها نصب می‌شود که ذرات سم را باردار می‌کند تا پشت برگ هم اثر بگذارد.

آقای مهندس دارابی در سازمان و در همه جا همواره از مبارزه بیولوژیک، تولید محصولات ارگانیک و... به عنوان مدینه فاضله صحبت می‌شد اما تاکنون این کار نه رونق گرفته، نه عملی و اجرایی شده! چرا؟

برای این که علاوه بر موارد ذکر شده قبلی، در هیات نظارت بر سموم، دستورالعمل ثبت مواد و عوامل بیولوژیک را نداشتیم و تنها مجاز به توصیه سموم شیمیایی ثبت شده بودیم اما به دستور وزیر

اجرا است؟

کار بسیار ساده است اما شروع سختی دارد، امروزه حتی کشورهای جهان سوم، حتی آفریقا هم محصولات شناسنامه‌دار تولید می‌کنند. روی کارتن‌های موز و سیب وارداتی نگاه کنید "بارکد" آنها مشخص می‌کند میوه مربوط به کدام کشور و کدام شهر است. MRL آن چقدر است. محصول در چه زمانی برداشت شده، به مقصد کدام کشور روانه شده و باقی قضایا. البته زمانی می‌توانیم در داخل کشور MRL (مرز بیشینه آفت‌کش‌ها در محصولات) و کنترل نهایی اعمال کنیم که محصولات، شناسنامه و لیبل تعریف شده داشته باشند اما در مورد MRL اینک برای ۲۷۰ نوع سم و محصول کشاورزی، مرز حداکثر مصرف سم توسط موسسه تحقیقات گیاهپزشکی تهیه و اعلام شده است. تنها منتظر کار ملی کدگذاری و لیبلینگ هستیم.

با هدف عملیات مناسب کشاورزی GAP و البته تولید محصول شناسنامه دار به راضی می‌توانیم کنترل نهایی MRL (مرز بیشینه آفت‌کش‌ها در محصولات) را انجام دهیم

محترم جهاد کشاورزی از اردیبهشت ماه امسال دستورالعمل ثبت مواد و عوامل بیولوژیک تهیه و اجرایی شده است.

سوال آخر این که کنترل نهایی یا MRL با این سیستم پراکندگی اراضی و مناطق تولید و خرده مالکی چگونه قابل

راهنمای اشتراک

یک سال ماهنامه دام، کشت و صنعت را دریافت کنید

برگ اشتراک ماهنامه دامگشت صنعت

۱- فرم اشتراک را کاملاً خوانا تکمیل کرده و کد پستی را حتماً قید فرمایید و همراه با برگ واریز وجه به نشانی دفتر مجله پست و یا با نمابر: ۸۸۳۳۶۳۶۱ ارسال نمایید.

۲- حق اشتراک را: به حساب جاری مهر بانک کشاورزی شماره ۱۰۰۳۹۲۰۳۳۰۰۶ به نام ابوالقاسم کلباف واریز نمایید.

نام خانوادگی	
نام شرکت یا موسسه	شکل
تحصیلات	نوع فعالیت
درخواست اشتراک از شماره	تعداد مورد نیاز از هر شماره
نشانی کامل	
کد پستی	تلفن
	صندوق پستی

نشانی مجله: تهران صندوق پستی: ۱۴۱۵۵۵-۵۲۴۷

توجه: حق اشتراک یک ساله برای موسسات دولتی ۱۸۰۰۰ تومان برای بخش خصوصی ۱۵۰۰۰ تومان و برای دانشجویان ۱۰۰۰۰ تومان است

اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی ایران

مرغوب‌ترین محصولات کشاورزی ایران را با نشان تروکا ایران جایزه می‌دهد

تروکا ایران

برای دسترسی به راهکارهایی برای پرورش سبزی‌کارکرد برنامه و نیز دسترسی به بهترین عملکردها، تلفن می‌کنیم تا در شماره‌های بعدی نشریه، با طرح استواتی در خصوص ارائه پیشنهاد برای بهبود عملکردها، همه همکاران شبکه گسترده اتحادیه‌های تعاون روستایی و کشاورزی ایران را در سراسر کشور در برنامه ریزی‌های گسترده می‌کنیم.